

Rakennusteollisuus RT:n opas

Siirtyminen rakennustuotteiden pakolliseen CE-merkintään 1.7.2013

Tässä esitetään käytännön läheinen ohje rakennustuoteasetuksen ymmärtämiseen ja sen soveltamiseen suomalaiseen käytäntöön. Ohjeessa on jouduttu tekemään jonkin verran yksinkertaistuksia, joten lopullisten tulkintojen tulee perustua rakennustuoteasetuksen tekstiin, jota on keväällä ja alkukesästä 2014 osittain muutettu komission laatimien kolmen delegoidun säädöksen voimaan tulon myötä.

Huomautus: Rakennustuoteasetuksen virallinen suomenkielinen käännös ei ole helposti ymmärrettävää suomen kieltä ja se sisältää monia selviä virheitä. Pelkästään käännöstekstiin ei siis voi luottaa.

Esipuhe

1. Johdanto

- 1.1 Rakennustuotteiden sisämarkkinat
- 1.2 EU:n rakennustuoteasetus kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013
- 1.3 Mitä käytännössä Suomessa tapahtui 1.7.2013

2. Keskeiset termit

- 2.1 Rakennustuoteasetuksen CPR termejä
- 2.2 Kansallisesti käytetyt termit

3. CE-merkintään johtavat reitit

- 3.1 Harmonisoidut tuotestandardit (hEN)
- 3.2 Eurooppalainen tekninen arviointi (ETA)
- 3.3 Yksinkertaistetut menettelyt

4. Siirtyminen CE-merkintään

- 4.1 CE-merkinnän siirtymäajat
- 4.2 Poikkeukset CE-merkintään
- 4.3 CPR:ta muuttavat delegoidut säädökset

5. Pakollisen CE-merkinnän ulkopuolelle jäävät tuoteryhmät

6. Ilmoitetun laitoksen varmentaminen

- 6.1 AVCP-luokat
- 6.2 Ilmoitetun laitoksen sertifikaatti

7. Vaaralliset aineet

- 7.1 REACH asetus
- 7.2 Vaarallisten aineiden päästötarkastelut

8. Rakenteellisten rakennustuotteiden ja tuotejärjestelmien CE-merkintä

9. Kansalliset vaatimukset ja vaatimustasot

10. Asiakirjojen kielivaatimukset

11. Valmistajan toimenpiteet

- 11.1 Onko kyseessä rakennustuote, joka pitää CE-merkitä rakennustuoteasetuksen perusteella
- 11.2 CE-merkittävän rakennustuotteen tuotetyypin määrittäminen
- 11.3 Tehtaan sisäinen laadunvalvonnan FPC käyttöönotto
- 11.4 Suoritusasoilmoituksen DoP ja CE-merkinnän laadinta
- 11.5 Tekninen dokumentaation säilyttäminen
- 11.6 Tuotteen jäljitettävyydestä huolehtiminen
- 11.7 Tuotetta koskevien valitusten käsittely

12. Vaatimukset maahantuojille ja jakelijoille

13. Viranomaistoimenpiteet

13.1 Ilmoitettujen laitosten päteväksi toteaminen

13.2 Markkinavalvonta

13.3 Kansallisten rakentamismääräysten yhteensopivuus

13.4 Rakennustuoteyhteyspiste

14. Suomalaiset pelisäännöt

Liite 1: Esimerkki suoritustasoilmoituksesta (DoP) ja CE-merkinnästä, kun DoP on valmistajan kotisivulla

Liite 2: Rakennustuotteiden harmonisoitujen tuotestandardien (hEN) laadinnan ja CE-merkinnän käyttöönoton vaiheet

Esipuhe

Tämä ohje on laadittu Rakennustuoteteollisuudessa. Se on tarkoitettu auttamaan etenkin rakennustuotteiden valmistajia, maahantuoja ja jakelijoita ymmärtämään rakennustuoteasetuksen CPR periaatteita, terminologiaa ja monia sen yksityiskohtia huomioon ottaen suomalaiset käytännöt. Rakennustuotteiden pakollinen CE-merkintä kattaa nykyään noin 80 % rakennustuotteista.

Rakennustuoteasetukseen liittyvä ohjeistus täsmentyy jatkossakin. Tätä ohjetta tullaan päivittämään tarpeen mukaan.

Komissio pitää yllä omaa rakennustuoteasetusta CPR tulkitsevaa FAQ palstaa osoitteessa:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/faq/index_en.htm

Ympäristöministeriön rakennustuoteasetusta koskeva kysymys/vastauspalsta löytyy osoitteesta:

http://www.ymp.fi/fi-FI/Maankaytto_ ja_rakentaminen/Rakentamisen_ohjaus/Rakennustuotteiden_tuotehyvaksynta/CEmerkinta

1. Johdanto

1.1 Rakennustuotteiden sisämarkkinat

CE-merkityn tuotteen voi saattaa markkinoille kaikissa Euroopan talousalueen maissa. Näin avataan tuotteiden sisämarkkinat Euroopan talousalueella.

Rakennustuotteiden CE-merkintä poikkeaa muiden tuotteiden CE-merkinnöistä, jotka osoittavat viranomaisvaatimusten täyttymisen tuotteen käytön kannalta. Sen sijaan rakennustuotteiden CE-merkintä on keino osoittaa tuotteen ominaisuudet yhdenmukaisella eurooppalaisella tavalla. Oikein CE-merkittyä rakennustuotetta ei välttämättä voi käyttää sen käyttökohteessa, jos CE-merkintään liittyvässä suoritustasoilmoituksessa ilmoitetut arvot ja luokat eivät täytä kyseisen maan kansallisia vaatimustasoja.

1.2 EU:n rakennustuoteasetus kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013

Rakennustuoteasetus valmistui keväällä 2011 ja tuli osittain voimaan valmistelevia toimenpiteitä koskien 24.4.2011. Kokonaisuudessaan se tuli voimaan 1.7.2013, jolloin se korvasi rakennustuotedirektiivin. Rakennustuoteasetus on direktiiveistä poiketen sellaisenaan jäsenvaltioissa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Se säätää CE-merkinnän pakolliseksi niille markkinoille saatetuille rakennustuotteille, joille on harmonisoitu tuotestandardi, jonka CE-merkinnän siirtymäaika on päättynyt. Suurin osa jäsenvaltioista oli jo direktiivin aikana säätänyt CE-merkinnän pakolliseksi toisin kuin Suomi, Ruotsi, Iso-Britannia ja Irlanti. Näissä maissa pakollisen CE-merkinnän käyttöönotto lyhyessä ajanjaksossa on ollut melkoinen haaste. Efta maista Norja siirtyi pakolliseen CE-merkintään 1.1.2014.

Toinen rakennustuoteasetuksen tuoma muutos on se, että jatkossa valmistajan tulee laatia suoritustasoilmoitus DoP. Kun se on laadittu, niin rakennustuotteisiin voidaan kiinnittää CE-merkintä. Tuotteen ilmoitetut arvot ja luokat esitetään nyt suoritustasoilmoituksessa DoP (korvaa EU vaatimustenmukaisuusvakuutuksen), joka yleensä löytyy valmistajan kotisivulta. Tuotteen mukana kulkeva CE-merkintä lähinnä liittyy tuotteen sitä koskevaan DoPiin. Tämän lisäksi tuoteryhmäkohtaisesti päätetyissä ilmoitetun laitoksen varmentamisen tason määrittävissä tiukemmissa AVCP-luokissa 2+, 1 ja 1+ valmistaja tarvitsee ilmoitetulta laitokselta sertifikaatin ennen CE-merkinnän käyttöönottoa, ks. tarkemmin luku 6.2.

DoPin toimittamisen pelkästään valmistajan kotisivulla virallisesti salliva delegoitu säädös astui voimaan helmikuussa 2014. Tässä säädöksessä on esitetty myös ne ehdot, jotka valmistajien kotisivujen on täytettävä. Suomessa kuten monissa muissakin jäsenmaissa käytännössä kuitenkin toimittiin jo 1.7.2013 alkaen siten, että DoP esitettiin valmistajan kotisivulla ja toimitettiin sitä erikseen pyydettäessä asiakkaalle sähköpostilla tai paperilla tuotteen mukana.

Muita rakennustuoteasetuksen tuomia muutoksia ovat tietyt REACH asetuksen velvoitteet ja se, että nyt velvoitteita asetetaan myös rakennustuotteiden maahantuojille ja jakelijoille.

Esimerkki suoritustasoilmoituksesta (DoP) ja CE-merkinnästä, kun DoP on valmistajan kotisivulla, esitetään Liitteessä 1.

1.3 Mitä käytännössä Suomessa tapahtui 1.7.2013

Kaikki ne rakennustuotteet, jotka on CE-merkittävä harmonisoituun tuotestandardiin hEN perustuen, tuli toimittaa valmistajalta CE-merkittynä 1.7.2013 alkaen myös Suomessa. Kuitenkin, jos rakennustuote oli toimitettu jakelijalle (esim. rautakauppa) tai käyttäjälle (rakennusliike) ennen 1.7.2013, tuote voitiin käyttää rakentamiseen ilman CE-merkintää ko. päivämäärän jälkeen, jos tuotteen kelpoisuus rakennuskohteeseen voitiin osoittaa muulla tavoin tuotteen käyttäjälle tai viranomaiselle.

Kun 1.7.2013 jälkeen havaitaan, ettei rakennuskohteeseen asennetun rakennustuotteen suoritustasoilmoitus ja CE-merkintä ole asianmukainen tai siitä puuttuu CE-merkintä (vaikka pitäisi olla), niin rakennushankkeeseen ryhtyvän on osoitettava rakennuspaikkakohtaisesti, että rakennuskohde (johon tuote on asennettu) täyttää tältä osin asetetut olennaiset tekniset vaatimukset. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtävänä on ilmoittaa puutteesta TUKESille. Lisäksi rakennusvalvontaviranomainen voi vaatia hankkeeseen ryhtyvää selvittämään rakennustuotteen kohteessa vaadittavat ominaisuudet ja niiden suoritustasot, jos sillä on syytä epäillä, että rakennustuote ei täytä sille säädettyjä olennaisia teknisiä vaatimuksia. Pahimmillaan tämä johtaa kalliisiin selvityksiin, joissa tuotteesta otettuja näytteitä joudutaan testaamaan.

24.4.2011 CPR osittain voimaan	1.7.2013 CPR kokonaisuudessaan voimaan	2015-2016 hEN:t päivitetty CPR:n mukaisiksi
Suomessa CE-merkintä pääosin vapaaehtoinen	Suomessa CE-merkintä pakollinen noin 80 % rakennustuotteista	
EU vaatimustenmukaisuusvakuutus ja CE-merkintä (DoPin voi laatia vapaaehtoisesti)	DoP ja CE-merkintä CPR:han perustuen Tarvittaessa DoPissa viittaus REACH käyttöturvallisuustiedotteeseen ja siihen liittyvään aineistoon Asennus- ja käyttöohjeet toimitettava	DoP ja CE-merkintä hEN:ään perustuen
EU vaatimustenmukaisuus todistus	Ilmoitetun laitoksen sertifikaatti tai EU vaatimustenmukaisuustodistus	Ilmoitetun laitoksen sertifikaatti

Kuva: Rakennustuoteasetuksen CPR käyttöönoton aikataulu

2. Keskeiset termit

2.1 Rakennustuoteasetuksen CPR termejä

- rakennustuote: tuote tai tuotejärjestelmä, joka valmistetaan ja saatetaan markkinoille käytettäväksi pysyvänä osana rakennuskohteissa ja jonka suoritusaso vaikuttaa rakennuskohteen perusvaatimusten täyttymiseen
- tuotejärjestelmä: saman valmistajan markkinoille saattamaa rakennustuotetta, joka koostuu vähintään kahdesta komponentista, jotka on yhdistettävä toisiinsa, jotta ne voidaan asentaa rakennuskohteeseen
- perusvaatimukset: rakennustuoteasetuksen liitteessä I luetellut rakennuskohteen vaatimukset
- perusominaisuudet: rakennustuotteen ne ominaisuudet, jotka liittyvät rakennuskohteen perusvaatimuksiin, jotka on lueteltu kunkin harmonisoidun tuotestandardin liitteen ZA taulukossa ZA.1
- suoritustasoilmoitus DoP: CE-merkinnän käyttö rakennustuotteessa edellyttää, että valmistaja laatii tuotettaan koskevan suoritustasoilmoituksen, joka sisältää valmistajaa ja tuotetta koskevat, EU:n rakennustuoteasetuksen artiklan 6 ja liitteen III mukaiset tiedot - kohteeseen toimitettujen tuotteiden CE-merkinnästä löytyy tunniste joka yhdistää tuotteen sitä koskevaan suoritustasoilmoitukseen
- asettaa saataville markkinoille: rakennustuotteen toimittaminen unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta
- saattaa markkinoille: rakennustuotteen asettaminen ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoille
- tuotetyyppi: tuoteryhmä, joka on valmistettu käyttäen tiettyä raaka-aineyhdistelmää ja tiettyä valmistusprosessia sekä jonka ominaisuuksille valmistaja ilmoittaa tietyt suoritustasot tai -luokat
- harmonisoitu tuotestandardi hEN (yhdenmukaistettu standardi): rakennustuotteille CENin laatima EN-tuotestandardi, johon on liitetty liite ZA ja jonka komissio on julkaissut EU:n virallisessa lehdessä OJ
- hEN:n liite ZA: harmonisoidun tuotestandardin liite, joka määrittää mitä osia standardista on noudatettava jotta tuotteen voi CE-merkitä sekä määrittää mitä tuoteominaisuuksia CE-merkinnän yhteydessä tulee ilmoittaa
- eurooppalainen arviointiasiakirja EAD: teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaation (EOTA) hyväksymä asiakirja eurooppalaisen teknisen arvioinnin myöntämisen perusteeksi – EOTAn aiemmin laatimia eurooppalaisia teknisiä hyväksyntäohjeita (ks. ETAGit www.eota.be) voidaan käyttää EAD:n sijasta kunnes ne on päivitetty EAD:iksi
- eurooppalainen tekninen arviointi ETA: rakennustuotteen perusominaisuuksien suoritustasojen dokumentoitu arviointi tuotetta koskevan EAD:n perusteella
- teknisestä arvioinnista vastaava laitos TAB: jäsenvaltion nimeämä laitos myöntämään eurooppalaisia teknisiä arviointeja tietyille tuoteryhmille
- yksinkertaistettujen menettelyjen asianmukainen tekninen asiakirja (Appropriate Technical Documentation): asiakirja, jolla voidaan korvata tiettyjen perusominaisuuksien tyyppitestausta tai tyyppilaskelmat kun niiden suoritusaso ilmoitetaan komission päätökseen perustuvan taulukkoarvon mukaisesti, käyttäen toisen valmistajan jaettua tyyppitestausta (shared type testing) tai järjestelmätoimittajan tyyppitestausta (cascading type testing), ks. rakennustuoteasetuksen artikla 36
- yksinkertaistettujen menettelyjen tekninen erityisasiakirja (Specific Technical Documentation): harmonisoitujen tuotestandardien soveltamisalan piirissä oleville rakennustuotteille laadittu asiakirja, jolla a) mikroyrityksen (korkeintaan 10 työntekijää) valmistamien AVCP-luokan 3 tai 4 mukaisten tai b) tiettyyn kohteeseen räätälöityjen yksilöllisten rakennustuotteiden, voidaan

osoittaa täyttävän käyttökohteen vaatimukset eri tavalla kuin mitä hEN edellyttää, ks. rakennustuoteasetuksen artiklat 37 ja 38

- ilmoitettu laitos NB: jäsenvaltion ilmoittama laitos, joka on saanut pätevyyden suorittaa kolmannen osapuolen tehtäviä rakennustuotteen suoritustason pysyvyyden arvioinnissa ja varmentamisessa
- ilmoitetun laitoksen sertifikaatti: ilmoitetun laitoksen rakennustuotteen suoritustason pysyvyyden sertifikaatti (AVCP 1 ja 1+) tai tuotannon sisäisen laadunvalvonnan sertifikaatti (AVCP 2+), joka ko. AVCP-luokissa valmistajan on hankittava ennen CE-merkinnän käyttöönottoa
- suoritustason pysyvyyden ja vakauden arviointijärjestelmä eli AVCP-luokka: komission päätös kullekin rakennustuoteryhmälle siitä, missä määrin ilmoitettu laitos osallistuu rakennustuotteen CE-merkinnän varmentamiseen
- FPC: valmistajan dokumentoitu tehtaansisäinen laadunvalvontajärjestelmä, jota harmonisoidun tuotestandardin tai ETAn mukainen toiminta edellyttää
- CE-merkintämenetelmät M1, M2, M3a ja M3b: kuvaavat miten rakenteellisille rakennustuotteille ilmoitetaan kantokyky ja palonkesto sekä sisältyykö näiden ominaisuuksien mitoitus CE-merkintään
- ominaisuutta ei ole määritetty NPD: suoritustasoilmoitukseen sen relevantin perusominaisuuden kohdalle kirjattava merkintä, jota ei ole selvitetty
- valmistaja: luonnollinen henkilö tai yritys, joka valmistaa tai suunnittelee ja valmistuttaa rakennustuotteen sekä markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään
- maahantuoja: unioniin sijoittautunut luonnollinen henkilö tai yritys, joka saattaa kolmannesta (Euroopan kauppalueen ulkopuolisesta) maasta tuodun rakennustuotteen unionin markkinoille
- jakelija: toimitusketjuun kuuluva luonnollinen henkilö tai yritys, ei kuitenkaan valmistaja tai maahantuoja, joka asettaa rakennustuotteen saataville markkinoille

2.2 Kansallisesti käytetyt termit

- rakennustuotteen kelpoisuus: rakennustuote täyttää ominaisuuksien perusteella viranomaisvaatimukset rakennuskohteessa.

3. CE-merkintään johtavat reitit

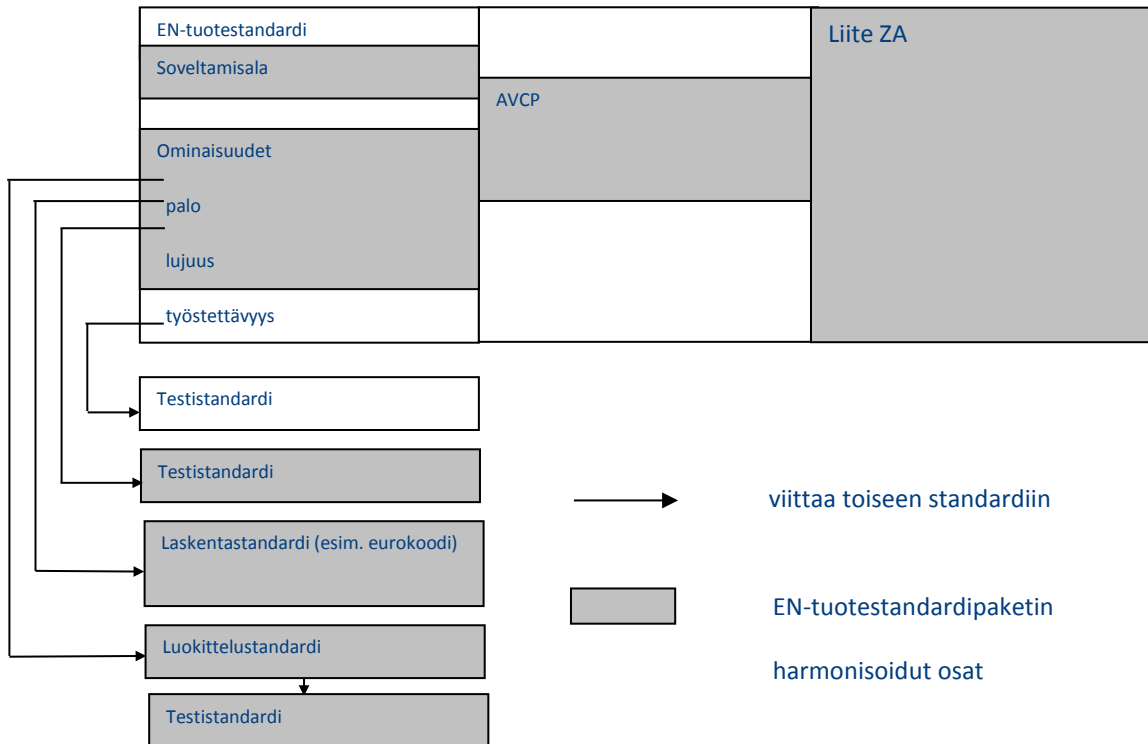
Rakennustuoteasetus sisältää kolme reittiä rakennustuotteiden CE-merkintään:

- harmonisoitu tuotestandardi
- eurooppalainen tekninen arviointi
- yksinkertaistettu menettely STD

3.1 Harmonisoidut tuotestandardit (hEN)

Rakennustuotteiden harmonisoidut tuotestandardit (käytössä yli 430 standardia) laatii Eurooppalainen standardisointijärjestö CEN ja siellä sen tekniset komiteat (TC). Suomessa ne julkaistaan SFS-EN standardeina Suomen standardisointiliiton SFS toimesta. Suomessa on hajautettu standardisointijärjestelmä, jossa standardeihin vaikuttaminen on jaettu SFS:n toimialayhteisöille, joihin rakennussektorilla toimivat RTT, MetSta, YTL, Liikennevirasto, Muoviteollisuus, ÖKL, Kemesta ja SFS. Keskeistä tietoa rakennustuotteiden harmonisoiduista tuotestandardeista ja SFS:n toimialayhteisöistä löytyy hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi.

Keskeisin CE-merkintään liittyvä osa harmonisoidussa tuotestandardissa on opastava liite ZA, jota on noudatettava rakennustuotetta CE-merkittäessä. Se kertoo, mitkä osat standardista liittyvät CE-merkintään, määrittää AVCP-menettelyn, määrittää eri osapuolten tehtävät sekä tulee ilmeisesti jatkossa sisältämään DoP- ja CE-merkintäohjeistuksen.

Kuva: Rakennustuotteiden EN-tuotestandardipaketin jakautuminen ns. vapaaehtoiseen ja harmonisoituun osaan

Rakennustuotteiden harmonisoitujen tuotestandardien käyttöönotto tapahtuu vaiheittain sitä mukaa kun komissio julkaisee ne EU:n virallisessa lehdessä (OJEU) ja määrää niille CE-merkinnän siirtymäajat, ks. luku 4.1.

Rakennustuotteiden harmonisoidut tuotestandardit päivitetään rakennustuoteasetuksen mukaisiksi. Valitettavasti päivitykset eivät valmistuneet 1.7.2013 mennessä vaan uudet standardiversiot otetaan käyttöön ilmeisesti vuosina 2015-2016. Tämä hankaloittaa CE-merkittyjen rakennustuotteiden valmistajien toimintaa, sillä 1.7.2013 alkaen valmistajien on voimassa olevan vielä rakennustuotedirektiivin mukaisen standardin noudattamisen lisäksi huomioitava, mitä rakennustuoteasetus velvoittaa. Jos hEN on ristiriidassa rakennustuoteasetuksen kanssa, on noudatettava rakennustuoteasetusta. Asetus tuo mukanaan osittain uuden terminologian ja suoritustasoilmoituksen, jossa tuotteen sisältäessä REACH asetuksen (ks. kohta 7.1) alaisia vaarallisia kemikaaleja, tulee olla myös viittaus valmistajan käyttöturvallisuustiedotteeseen ym. aineistoon.

Osassa harmonisoiduista tuotestandardeista on havaittu puutteita. Ne eivät riittävästi ota huomioon suomalaista rakentamistapaa ja ilmasto-olosuhteita. Esimerkiksi tulisijan ja savupiippujen CE-merkinnät eivät osoita, millaista piippua tulisija edellyttää. Tällaiset puutteet korjataan aluksi mm. asettamalla tilapäisesti lisävaatimuksia kansallisiin soveltamisstandardeihin. Tällainen käytäntö on sovittu mahdolliseksi sillä edellytyksellä, että ympäristöministeriö on lähettänyt kirjeen standardin puutteista komissiolle ja muille jäsenmaille. Standardisointiin

osallistuvien tulee pyrkiä aktiivisesti saamaan standardi korjattua. Valitettavasti tämä on hidasta. Nämä sisämarkkinoiden vastaiset kansalliset lisävaatimukset tullaan poistamaan kun harmonisoidut tuotestandardit on saatu aikanaan kuntoon. Harmonisoitujen tuotestandardien puutteita koskevat ympäristöministeriön kirjelmät löytyvät hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi.

Suomalaisten asiantuntijoiden ja viranomaisten aktiivinen osallistuminen rakennustuotteiden harmonisoitujen tuotestandardien laadintaan ja päivittämiseen on tärkeää, koska CENin teknisissä komiteoissa luodaan ne pelisäännöt, millä tavalla rakennustuotteiden ominaisuudet selvitetään, varmennetaan ja ilmoitetaan. Muuta vaihtoehtoa ei enää ole. Vain riittävä panostus standardisointiin varmistaa sen, että suomalaisten valmistajien kilpailukyky säilyy ja toisaalta rakennuskohteet ovat turvallisia ja terveellisiä.

3.2 Eurooppalainen tekninen arviointi (ETA)

Rakennustuoteasetuksen myötä Eurooppalainen tekninen hyväksyntä muuttui eurooppalaiseksi tekniseksi arvioinniksi. Se on valmistaja- ja tuotekohtainen vapaaehtoinen CE-merkintään johtava arviointi niille rakennustuotteille, joille ei vielä ole laadittu harmonisoitua tuotestandardia tai standardin menetelmät eivät sovellu. Se ei pakota muita vastaavien rakennustuotteiden valmistajia siirtymään CE-merkintään. Vain sen valmistajan, joka ETAn on saanut, on laadittava DoP ja CE-merkittävä tuotteensa.

ETA haetaan joltakin jäsenmaiden päteväksi toteamalta teknisestä arvioinnista vastaavalta laitokselta (TAB). Suomessa TABina toimii VTT Expert Service. Kun valmistaja on tehnyt ETA-hakemuksen, käynnistää TAB Eurooppalaisen arviointiasiakirjan (EAD) laadinnan, ellei tällaista jo ole ko. tuoteryhmälle laadittu jonkin TABin toimesta. Kun EAD on hyväksytty muiden jäsenmaiden TABeilla, voidaan rakennustuotteelle tehdä EAD:n mukaiset testit ja muut selvitykset, joiden perusteella TAB myöntää ETAn. Ennen sitä komission on julkaistava EAD EU:n virallisessa lehdessä.

Rakennustuoteasetus määrittää EAD:n laatimiselle 9 kk määräajan. Nähtäväksi jää, miten komissio ratkaisee tilanteet, kun määräajassa ei pysytä esim. koska eri maiden TABit eivät pääse yksimielisyyteen EAD:n teknisestä sisällöstä. Osassa Eurooppalaisissa teknisissä arvioinneissa tulee todennäköisesti edelleen ongelmana olemaan se, että niissä ei kyetä huomioimaan kaikkien jäsenmaiden tarpeita ja vaatimuksia. Eli monet ETAt käytännössä edelleen räätälöidään tiettyjen jäsenmaiden markkinoille, vaikka ETA, DoP ja CE-merkintä eivät sitä selvästi osoita.

3.3 Yksinkertaistetut menettelyt

Rakennustuoteasetuksen artikla 36 käsittelee sitä, miten valmistaja voi asianmukaisella teknisellä asiakirjalla (Appropriate Technical Documentation) korvata tiettyjen perusominaisuuksien tyyppitestauksen tai tyyppilaskelmat kun niiden suoritusaste ilmoitetaan taulukkoarvoon perustuen, käyttäen toisen valmistajan jaettua tyyppitestausta (shared type testing) tai järjestelmätoimittajan tyyppitestausta (cascading type testing).

Rakennustuoteasetuksen artiklat 37 ja 38 käsittelevät harmonisoitujen tuotestandardien soveltamisalan piirissä oleville rakennustuotteille sitä, miten mikroyrityksen (korkeintaan 10 työntekijää) valmistamien AVCP-luokan 3 tai 4 mukaisten tai tiettyyn kohteeseen räätälöityjen yksilöllisten rakennustuotteiden, voidaan osoittaa täyttävän käyttökohteen vaatimukset jollakin yksinkertaisemmalla tavalla kuin mitä hEN edellyttää. Tässä menettelyssä valmistajan on

laadittava tekninen erityisasiakirja STD, jossa osoitetaan, että käytetyt selvitykset johtavat yhtä luotettavaan tulokseen kuin hEN mukaiset selvitykset.

Vain AVCP-luokan 1 ja 1+ rakennustuotteilta edellytetään, että niiden STD on varmennettu ilmoitetun laitoksen toimesta. Toistaiseksi komissiolta ei ole tullut ohjeistusta siitä, miten artikloja 37 ja 38 käytännössä sovelletaan. Siten pitkälti jäsenvaltion markkinavalvonnasta riippuu, millä edellytyksillä se hyväksyy näiden menettelyjen käytön rakennustuotteiden CE-merkinnässä.

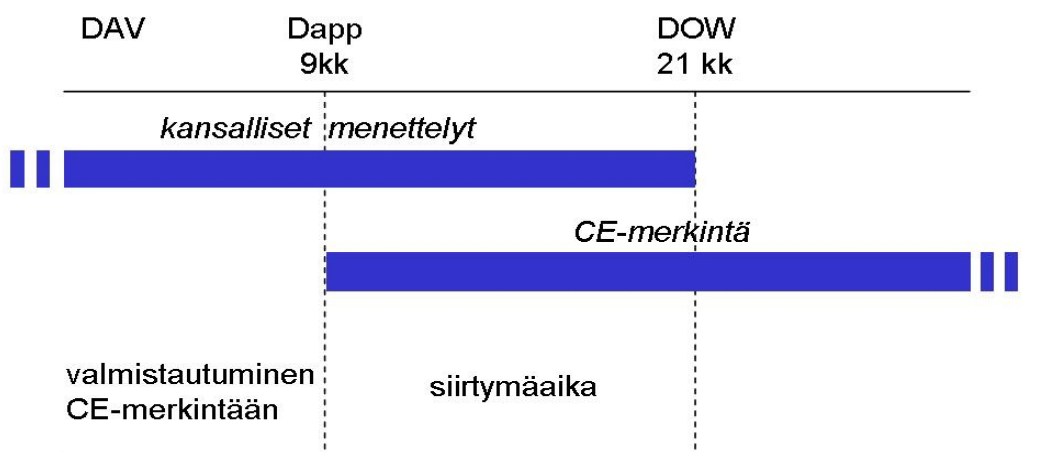
4. Siirtyminen CE-merkintään

Harmonisoidut tuotestandardit kattoivat 1.7.2013 noin 80 % rakennustuotteista, joille siten CE-merkinnästä on tullut pakollinen. Se, mitä tuotteita harmonisoitujen tuotestandardien piiriin kuuluu, selviää mm. hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi. Sivusto sisältää hakutoiminnon, jonka avulla voi etsiä rakennustuotteelle sovellettavia standardeja, joiden soveltamisaloja sivuston kautta voi myös tarkastella.

4.1 CE-merkinnän siirtymäajat

Uudet harmonisoidut tuotestandardit

Pakollisen CE-merkinnän piiriin kuuluvien rakennustuotteiden määrä lisääntyy sitä mukaa kun uusia harmonisoituja tuotestandardeja julkaistaan EU:n virallisessa lehdessä (OJ) ja niiden CE-merkinnän siirtymäajat päättyvät. Komissio ja jäsenvaltiot päättävät kullekin hEN:lle sovellettavan CE-merkinnän siirtymäajan, joka yleensä alkaa 5 - 24 kk hEN:n julkaisemisesta CENin toimesta ja kestää normaalisti vuoden, mutta voi joillekin tuoteryhmille kestää kolmekin vuotta.

DAV: CEN julkaissut tuotestandardin (tuleva hEN)

Dapp: hEN otetaan käyttöön ja CE-merkintä on mahdollinen

DOW: CE-merkintä pakollinen ja kansalliset standardit poistuvat käytöstä

Kuva: Rakennustuotteiden uusien harmonisoitujen tuotestandardien CE-merkinnän tyypilliset siirtymäajat

Harmonisoitujen tuotestandardien (hEN) ja CE-merkinnän käyttöönoton vaiheet on kuvattu liitteessä 1.

Päivitettyt harmonisoidut tuotestandardit

Kun harmonisoitu tuotestandardi päivitetään, komissio päättää ja julkaisee EU:n virallisessa lehdessä ajankohdat, mistä alkaen uuden version käyttöön voi siirtyä ja milloin vanhan version käytöstä tulisi luopua ja siirtyä uuden version käyttöön. Tällöin vähemmän merkittäville standardimuutoksille siirtymäaika on nolla ja merkittäville se on yleensä 12 kk.

Uudet ja päivitettyt harmonisoidut tuotestandardit

Tarkasteltavana ajankohtana voimassa olevat harmonisoitujen tuotestandardien versiot löytyvät helpoiten hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi.

4.2 Poikkeukset CE-merkintään

CE-merkintä koskee niitä rakennustuotteita, jotka saatetaan markkinoille. Esimerkiksi jos alihankkija valmistaa osakomponentin vuosisopimuksella jatkovalmistajalle liitettäväksi CE-merkittävään lopputuotteeseen, voidaan osakomponentin kelpoisuus osoittaa jatkovalmistajan tehtaan laadunvalvonnan yhteydessä, eikä osakomponentin CE-merkintää välttämättä tarvita. Tosin tässäkin tapauksessa usein osakomponentin CE-merkintä on helpoin ja järkevin toimintatapa.

Rakennustuoteasetus toteaa artiklassa 5 lisäksi kolme poikkeusta CE-merkintään, vaikka rakennustuotteelle on olemassa harmonisoitu tuotestandardi:

- a) rakennustuote valmistetaan ei-sarjavalmisteisella tuotantoprosessilla yksilöllisesti tai räätälöitynä tiettyyn rakennuskohteeseen ja valmistaja asentaa sen itse paikoilleen.
 - b) rakennustuote valmistetaan rakennuspaikalla.
 - c) rakennustuote valmistetaan perinteiseen tapaan suojeltuun rakennuskohteeseen.
- Näissäkin tapauksissa on osoitettava, että valmis rakennusosa täyttää kansalliset vaatimukset.

Edellä luetellusta poikkeuksesta a) rakennustuoteasetuksessa todetaan, että komission tulee antaa yleiset periaatteet sille, miten 'ei-sarjavalmistein tuotantoprosessi' määritellään eri tuoteryhmille. Toistaiseksi komissio ei ole ottanut kantaa tähän asiaan.

Näiden poikkeusten käyttö on mahdollista vain niissä jäsenmaissa, joissa ei ole voimassa kansallista säädöstä, jolla niiden käyttö estetään kaikille tai tietyille tuoteryhmille. Lisäksi poikkeusten käyttö ei välttämättä ole yhtään helpompaa kuin CE-merkinnän käyttö, koska Suomessa tämä yleensä johtaa rakennuspaikkakohtaisiin selvityksiin, joissa rakennusvalvonta harkintansa mukaan päättää, mitkä selvitykset ovat riittäviä.

4.3 CPR:ta muuttavat delegoidut säädökset

Komissio on saattanut voimaan kolme delegeoitua säädöstä, joilla muutetaan rakennustuoteasetuksen tiettyjä kohtia tai korjataan niissä havaittuja virheitä.

Ensimmäinen delegeoitu säädös virallistaa sen, että valmistaja voi esittää suoritusasoilmoituksen halutessaan pelkästään kotisivullaan, ellei asiakas vaadi erikseen DoPin toimittamista sähköpostilla tai paperilla. Delegoidussa säädöksessä esitetään myös ne ehdot, jotka valmistajan kotisivun on täytettävä. Säädös tuli voimaan 24.2.2014.

Toinen delegoitu säädös muuttaa rakennustuoteasetuksen liitettä III eli suoritustasoilmoituksen formaattia, koska alkuperäinen formaatti osoittautui useissa tapauksissa toimimattomaksi. Nyt formaalisesta mallista on luovuttu ja DoPin laadintaan sallitaan joustavuutta ja siinä huomioidaan entistä paremmin monien erityistuoteryhmien kuten rakenteellisten rakennustuotteiden erityistarpeet, kunhan delegoidussa säädöksessä esitetyt asiat DoPista löytyvät. Säädös tuli voimaan 31.5.2014.

Kolmas delegoitu säädös muuttaa rakennustuoteasetuksen liitettä V, joka käsittelee suoritustason pysyvyyden arviointia ja varmentamista valmistajan ja ilmoitetun laitoksen toimesta. Liitteestä V oli tarpeen muuttaa lähinnä siksi, että siitä havaittiin puuttuvan ilmoitettu laitos varmentamaan ETAa. Tämän puutteen korjaamisen lisäksi tekstiä selkeytettiin paremmin vastaamaan käytäntöä. Säädös tuli voimaan 16.6.2014.

Yllä esitettyjen delegoitujen säädösten teksti ja niiden tiettyjä yksityiskohtia selventävät FAQit löytyvät hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi.

Huom: Komissio antaa nykyään monia päätöksiään delegoituina säädöksinä. Näitä ovat mm. tuoteryhmille annettavat AVCP-luokkapäätökset sekä ilman testausta WT ja WFT-päätökset.

5. Pakollisen CE-merkinnän ulkopuolelle jäävät tuoteryhmät

Noin 20 % rakennustuotteista ei vielä ole harmonisoitua tuotestandardia, joten niille CE-merkintää ei vaadita.

Valmistajan voi niin halutessaan kuitenkin hankkia rakennustuotteelleen ETAn ja sitä kautta ottaa CE-merkinnän käyttöön.

Toimittaessa Suomen markkinoilla valmistaja voi myös hankkia vapaaehtoisen kansallisen tuotehyväksynnän. Näitä ovat 1.7.2013 voimaan tulleen ympäristöministeriön kansalliseen tuotehyväksyntälainsäädännön perusteella tyyppihyväksyntä, varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta. Tuoteryhmän mukaan määräytyy, mitä kansallista tuotehyväksyntää käytetään. Ympäristöministeriön pelisäännöt toimielimien päteväksi toteamiselle ovat valmistuneet talven 2013/2014 kuluessa, joten tyyppihyväksynät uusille tuoteryhmille sekä varmennustodistusten ja valmistuksen laadunvalvonnan käyttöönotto ovat siirtymässä loppuvuoteen 2014. Liikennevirastolla on omat kansalliset tuotehyväksyntäkäytännöt pelkästään tierakentamisen rakennustuotteille.

Jos valmistaja ei ole hankkinut CE-merkintää eikä kansallista tuotehyväksyntää, niin silloin päädytään Suomessa rakennuspaikkakohtaisiin selvityksiin, joissa rakennushankkeeseen ryhtyvälle osoitetaan, että käytetyn rakennustuotteen ominaisuudet ovat riittävät sen aiottuun käyttötarkoitukseen. Tarvittaessa rakennusvalvonta päättää, mitkä selvitykset ovat riittävät rakennustuotteen kelpoisuuden osoittamiseksi. Tällainen riittävä selvitys voi olla esim. rakennustuotteelle hankittu vapaaehtoinen tuotesertifikaatti.

6. Ilmoitetun laitoksen varmentaminen

6.1 AVCP-luokat

Ilmoitetut laitokset ovat puolueettomia kolmansia osapuolia, jotka jäsenvaltiot ovat todenneet päteviksi suorittamaan CE-merkintään liittyvää varmentamista. Tietoa suomalaisista eri

tuoteryhmille päteväksi todetuista ilmoitetuista laitoksista löytyy hEN Helpdeskistä (www.henhelpdesk.fi). Valmistaja voi hankkia ilmoitetun laitoksen palvelut miltä tahansa jonkin jäsenvaltion ko. tuoteryhmälle päteväksi toteamalta ilmoitetulta laitokselta. Tietoa eri maiden ilmoitetuista laitoksista löytyy komission NANDO sivustolta

<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=cpd.main>.

Komissio ja jäsenvaltiot ovat yhdessä sopineet kullekin tuoteryhmälle, missä määrin ilmoitettu laitos osallistuu rakennustuotteen CE-merkinnän varmentamiseen ja päätös esitetään myös harmonisoidussa tuotestandardissa tai ETA:ssa. Tätä päätöstä kutsutaan suoritustason pysyvyyden arviointi- ja varmennusjärjestelmiksi eli AVCP-luokaksi, ks. kuva. Muissa, paitsi AVCP-luokassa 4, tarvitaan ilmoitetun laitoksen varmennusta.

Ilmoitetun laitoksen varmennus (AVCP-luokat)

Kontrollikeinot	1+	1	2+	3	4
Tehtaan sisäinen dokumentoitu laadunvalvonta	V	V	V	V	V
Tehtaalla testausohjelman mukainen lisättestaus	V	V	V		
Tuotetyypin määrittäminen tyyppitestauksen, laskennan, taulukkoarvojen jne. perusteella	TS	TS	V	L	V
Tehtaan sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus	TS	TS	LS		
Tehtaan sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointia ja hyväksyntä	TS	TS	LS		
Pistokoettestaus ennen tuotteen saattamista markkinoille	TS				

V = valmistaja, L = testauslaboratorio, LS = laadunvalvonnan sertifiointilaitos, TS = tuotesertifiointilaitos

Kuva: Suoritustason pysyvyyden arviointi- ja varmennusjärjestelmät (AVCP-luokat)

6.2 Ilmoitetun laitoksen sertifikaatti

Ennen CE-merkinnän käyttöönottoa ilmoitettu laitos antaa valmistajalle sertifikaatin AVCP-luokissa 2+, 1 ja 1+, kun se on suorittanut tehtaan sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastuksen.

Rakennustuotedirektiivin mukainen ilmoitetun laitoksen EU-vaatimuksenmukaisuustodistus käy vielä 1.7.2013 jälkeenkin ilmeisesti aina siihen saakka kunnes rakennustuoteasetuksen mukainen hEN on käytössä. Toki ilmoitetun laitoksen sertifikaatin voi hankkia aiemminkin.

Vaikka rakennustuoteasetus ei sitä edellytä, kannattaa suoritustasoilmoituksessa esittää ilmoitetun laitoksen sertifikaatin numero, sillä silloin valmistajan ei tarvitse toimittaa

sertifikaattia asiakkaille toimituksen yhteydessä. Tällöin voi riittää, että se toimitetaan, kun esimerkiksi viranomaisen sitä pyytää nähtäväksi. Järkevää toimintaa on, että sertifikaatti esitetään valmistajan kotisivulla.

7. Vaaralliset aineet

7.1 REACH asetus

Rakennustuoteasetuksen artikla 6.5 velvoittaa, että REACH asetuksen (EU asetus N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelystä ja rajoituksista) artiklassa 31 tai 33 tarkoitetut tiedot vaarallisiksi luokitelluista aineista on annettava suoritusasoilmoituksen yhteydessä. Eli kun rakennustuotteessa käytetään vaarallisia kemikaaleja, jotka täyttävät artiklan 31 ehdot (kemikaali on REACH kandidaattilistalla ja kun kyse on seoksesta, niin kemikaalin konsentraatio on yli 0,1 paino-%), niin suoritusasoilmoituksen yhteydessä on toimitettava aineen käyttöturvallisuustiedote. Kun kyse on seoksesta, niin artikla 33 lisäksi vaatii seoksesta riittävän yksityiskohtaisen reseptin tuotteen turvallisen käytön mahdollistamiseksi.

Käytännössä tämä voidaan hoitaa esim. viittaamalla rakennustuotteen suoritusasoilmoituksessa kotisivuosoitteeseen, josta käyttöturvallisuustiedote ja siihen liittyvä muu aineisto löytyy.

7.2 Vaarallisten aineiden päästötarkastelut

Kun vaarallisten aineiden päästötarkastelut on sisällytetty harmonisointeihin tuotestandardeihin tai ETA-arviointeihin, niin ne ilmoitetaan suoritusasoilmoituksessa. Tähän asti lähinnä vain puupuolen harmonisoidut tuotestandardit ovat sisältäneet vaarallisten aineiden päästötarkasteluja joidenkin aineiden osalta. Jatkossa vuoden 2015 jälkeen vaarallisten aineiden päästötarkastelut sisällytetään, maaperään ja säteily tulevat kattavasti mukaan rakennustuotteiden suoritusasoilmoituksiin kun niitä koskevat validoidut horisontaaliset testimenetelmät on saatu käyttöön. Toistaiseksi jäsenvaltioilla on oikeus vaatia näitä päästötarkasteluja perustuen kansallisiin testimenetelmiin.

8. Rakenteellisten rakennustuotteiden ja tuotejärjestelmien CE-merkintä

Monille rakenteellisille rakennustuotteille ja tuotejärjestelmille (kit) kuten betonielementeille, kevytbetonielementeille, teräs- ja alumiinikokoonpanoille sekä osalle puutuotteista (esim. kattoristikot) on harmonisoiduissa tuotestandardeissa otettu käyttöön CE-merkintämenetelmät M1, M2, M3a ja M3b. Nämä on myös otettu käyttöön ETAG 007:ssa puutalo- ja hirsitalopaketeille. CEN konsultit ovat viimeistelemässä CENin rakennussektorin ohjetta näiden menetelmien kirjaamisesta harmonisointeihin tuotestandardeihin.

CE-merkintämenetelmistä M1, M2, M3a ja M3b valmistaja valitsee käytetyn business-malliin mukaisen tavan jakaa vastuu rakenteellisen rakennustuotteen ja tuotejärjestelmän **kantavuuden ja palonkestävyyden** osoittamisesta valmistajan ja tilaajan välillä. Käytetty CE-merkintämenetelmä ja sen mukaisesti ilmoitettavat suoritusasoilmoitukset esitetään suoritusasoilmoituksessa DoP.

CE-merkintämenetelmät M1 ja M2 on tarkoitettu rakennustuotteille ja tuotejärjestelmille, jotka ovat varastotuotteita ja menetelmät M3a ja M3b rakennustuotteille ja tuotejärjestelmille, jotka on suunniteltu tiettyyn rakennuskohteeseen. Menetelmien kuvaukset ovat CENin rakennussektorin tulevaan ohjeeseen perustuen seuraavat:

Menetelmä M1:

Valmistaja ilmoittaa ne kantavuuteen ja palonkestävyyteen liittyvät tuotteeseen ja siihen liittyvien osien geometriset tiedot (mukaan lukien toleranssit) ja suoritustasot (mukaan lukien pitkäaikaiskestävyys) eli kaikki mitoituksen lähtöarvot, joiden perusteella tilaaja (rakennuskohteen suunnittelija) voi suorittaa ko. tuotteista muodostuvien rakennusosien mitoituksen eurokoodilla tai kansallisella koodilla murtorajatilassa ja käyttörajatilassa. Huom: Tätä menetelmää käytetään varastotuotteille, joita valmistetaan sarjatuotantona yleisille markkinoille ja joiden kantavuuden yleensä rakennuskohteen suunnittelija mitoittaa, kuten esimerkiksi paaluille.

Menetelmä M2:

Valmistaja ilmoittaa tuotteen kantavuuden (ja jäykistysvaikutuksen) ja palonkestävyyden (mukaan lukien käytetyt kansalliset parametrit NDP kuten materiaalivarmuuskertoimet sekä mitoitusoletukset). Kantavuus ilmoitetaan hEN:ssä esitettyä eurokoodiyhteensopivaa mitoitusmenetelmää käyttäen murtorajatilassa ominaisarvona tai tarvittaessa (kuten liittorakennetuotteille ja betonielementeille) mitoitusarvona sekä käyttörajatilan tarkasteluissa esim. taipumana yksikkökuormalle. Palonkestävyys ilmoitetaan palonkestävyysluokkana, jota tarvittaessa täydentää luokkaa rajaava maksimi kuorma käyttörajatilassa. Huom: Tätä menetelmää käytetään varastotuotteille, joita valmistetaan sarjatuotantona yleisille markkinoille ja joiden kantavuuden ja/tai palonkestävyyden valmistajan tuotesuunnittelija mitoittaa, kuten esimerkiksi kevytbetonielementeille.

Menetelmä M3a:

Tilaaaja huolehtii tiettyyn rakennuskohteeseen tarkoitetun tuotteen mitoituksesta eurokoodilla tai kansallisella koodilla ja valmistaja vastaa CE-merkinnässä siitä, että tuote valmistetaan tilaajalta saatujen suunnitelmien mukaisesti, joiden perusteella valmistaja laatii valmistusasiakirjat. Huom: Tätä menetelmää käytetään tiettyyn kohteeseen suunnitelluille rakennustuotteille, joiden kantavuuden ja palonkestävyyden yleensä rakennuskohteen suunnittelija mitoittaa tilaajan toimeksiannosta, kuten esimerkiksi betoniseinäelementeille.

Menetelmä M3b:

Valmistaja vastaa tiettyyn rakennuskohteeseen tarkoitetun tuotteen mitoituksesta eurokoodilla tai kansallisella koodilla siten, että tuote kestää sille tilaajan käyttökohteessa asettamat kuormat ja lisäksi valmistaja vastaa tuotteen valmistuksesta valmistusasiakirjojen mukaisesti. Huom: Tätä menetelmää käytetään tiettyyn kohteeseen suunnitelluille rakennustuotteille, joiden kantavuuden ja palonkestävyyden mitoittaa valmistajan tuotesuunnittelija tilaajalta saatujen kuormitusten perusteella, kuten esimerkiksi ontelolaatoille ja jännebetonipalkeille.

Harmillisesti nykyiset harmonisoidut tuotestandardit tulkitsevat edelleen menetelmiä eri tavoilla. Koska tämä johtaa käytännössä mahdolltomaan tilanteeseen mm. rakennusvalvonnan kannalta, niin Suomessa on jo aiemmin sovittu yhtenäisestä tulkinnasta.

Tämä tulkinta on yhtenevä yllä esitetyn CENin rakennussektorin ohjeen kanssa lukuun ottamatta sitä, että Suomessa menetelmää M3b käytettäessä voidaan kantavuus ja palonkestävyys osoittaa vain eurokoodiyhteensopivaa mitoitusmenetelmää käyttäen.

9. Kansalliset vaatimukset ja vaatimustasot

Rakennustuotteiden CE-merkintä poikkeaa muiden tuotteiden CE-merkinnöistä, jotka osoittavat viranomaisvaatimusten täyttymisen. Sen sijaan rakennustuotteiden CE-merkintä on keino osoittaa tuotteen ominaisuudet yhdenmukaisella eurooppalaisella tavalla. Oikein CE-merkittyä rakennustuotetta ei välttämättä voi käyttää sen käyttökohteessa, jos suoritustasoilmoituksessa ilmoitetut arvot ja luokat eivät täytä kyseisen maan kansallisia vaatimustasoja.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tai hänen asiantuntijansa tehtävä on selvittää se, riittävätkö rakennustuotteesta ilmoitetut ominaisuudet osoittamaan kansallisten vaatimustasojen täyttymisen.

EU:n jäsenmaissa rakennuskohteille ja sitä kautta myös niissä käytetyille rakennustuotteille asetetut kansalliset vaatimukset käsitellään eri tavalla. Osassa jäsenmaista on jätetty rakennuskohteen suunnittelijan vastuulle päättää, mitä vaatimuksia hän rakennuskohteelle ja rakennustuotteille asettaa. Samalla hänelle on langetettu ankara vastuu siitä, että lopputulos täyttää perusvaatimukset. Tällainen käytäntö on mm. ranskankielisissä maissa ja Tanskassa.

Toisissa jäsenmaissa, kuten mm. Suomessa ja Saksassa, viranomaisvaatimukset säätelevät merkittävästi rakentamista. Tällöin kansallisten viranomaisten tulisi rakennustuoteasetuksen artikla 8.6 mukaisesti muuttaa kansalliset rakennuskohteita koskevat säännöt, jotka koskevat rakennustuotteiden perusominaisuuksia, yhteensopiviksi harmonisoitujen tuotestandardien menetelmien kanssa. Suomen kansalliset määräykset on toistaiseksi muutettu yhteensopiviksi eurooppalaisten testien, luokitusten ym. menetelmien kanssa lähinnä vain palo-ominaisuuksia koskien.

Yllä olevaa puutetta paikkaamaan ovat Suomessa SFS:n rakennussektorin toimialayhteisöt laatineet kansallisia soveltamisstandardeja (SFS 7000-sarja), joissa esitetään monille CE-merkitylle tuoteryhmille suositus Suomessa asetettaviksi vaatimuksiksi. Eli mitkä perusominaisuudet on selvitettävä ja ilmoitettava suoritustasoilmoituksessa sekä tarvittaessa mikä on asetettava vaatimustasoksi tuotteen eri käyttökohteissa Suomessa. Kansallisista soveltamisstandardeista löytyy tietoa hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi.

Jos kansallista soveltamisstandardia ei tuoteryhmälle ole vielä laadittu, joutuu rakennuskohteen suunnittelija arvioimaan kansallisten määräystemme perusteella, mitä selvityksiä ja vaatimustasoja CE-merkityltä rakennustuotteelta pitäisi vaatia. Tätä arviointia saattaa vaikeuttaa se, että nykyisten kansallisten määräysten vaatimukset ja suoritustasoilmoituksessa ilmoitetut ominaisuustiedot perustuvat eri menetelmiin.

10. Asiakirjojen kielivaatimukset

Suoritustasoilmoitus ja ilmoitetun laitoksen sertifikaatti on toimitettava sen jäsenvaltion vaatimalla kielellä, missä tuote asetetaan markkinoille. Suomessa nämä asiakirjat vaaditaan suomen ja tarvittaessa ruotsin kielellä.

Valmistajien on myös varmistettava, että tuotteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot ko. jäsenvaltion määräämällä käyttäjien helposti ymmärtämällä kielellä.

11. Valmistajan toimenpiteet

11.1 Onko kyseessä rakennustuote, joka pitää CE-merkitä rakennustuoteasetuksen perusteella

Valmistajan toimenpiteet asian selvittämiseksi ovat seuraavat:

1) On selvittävä, onko hänen tuotensa rakennustuoteasetuksen alainen rakennustuote. Asetuksen artiklan 2 kohdan 1) mukaan *'rakennustuotteella' tarkoitetaan tuotetta tai tuotejärjestelmää, joka saatetaan markkinoille käytettäväksi pysyvinä osina rakennuskohteissa tai niiden osissa ja jonka suoritusaso vaikuttaa rakennuskohteen suoritusasoon rakennuskohteen perusvaatimusten osalta.*

Eli jos rakennuskohteeseen kiinnitetään pysyvästi tuote, jota koskee viranomaisvaatimus tai vaatimuksia, niin se on rakennustuote. Poikkeuksena tästä säännöstä ovat hissit, joille on oma direktiivi ja keittiökalusteet. Sellaiset rakennustyön aikana käytettävät tuotteet kuten telineet ja muotit eivät ole rakennustuotteita.

2) On selvittävä, kuuluuko rakennustuote jonkin harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalan piiriin. Tämä selviää mm. hEN Helpdeskin avulla www.henhelpdesk.fi, johon on luotu hakutoiminto rakennustuotteelle soveltuvan harmonisoidun tuotestandardin löytämiseksi.

3) Jos tuote kuuluu jonkin harmonisoidun tuotestandardin piiriin, on selvittävä, koskeeko sitä jokin rakennustuoteasetuksen artiklan 5 poikkeuksista, ks. luku 4.2.

Rakennustuotteelle on laadittava suoritusasoilmoitus ja se on CE-merkittävä, jos edellä esitetyt edellytykset täyttyvät, harmonisoidun tuotestandardin testimenetelmät soveltuvat rakennustuotteelle ja harmonisoidun tuotestandardin (ensimmäisen version) CE-merkinnän siirtymäaika on päättynyt.

Sellaiselle rakennustuotteelle, jota ei ole pakko CE-merkitä, voidaan hankkia CE-merkintä vapaaehtoisen ETA-arvioinnin perusteella.

11.2 CE-merkittävän rakennustuotteen tuotetyypin määrittäminen

Tuotetyypin määrittäminen tarkoittaa seuraavia toimenpiteitä:

1) Päätettävä rakennustuotteen aiotut käyttötarkoitukset (kun hEN, niin rajauduttava sen liite ZA:n aiottuihin käyttötarkoituksiin)

2) Hankittava ilmoitettu laitos suorittamaan ne toimenpiteet, joita AVCP-luokka edellyttää

3) Selvittävä rakennustuotteen ne hEN:ään tai ETAan perustuvat perusominaisuudet, joita tuotteen käyttökohdemaissa vaaditaan sen aiotuissa käyttötarkoituksissa.

Huom: Suomen markkinoilla toimittaessa kannattaa huomioida myös kansallisessa soveltamisstandardissa esitetyt kansalliset lisävaatimukset, jos näitä on hEN:n puutteen takia jouduttu poikkeuksellisesti asettamaan.

11.3 Tehtaan sisäinen laadunvalvonta FPC

Valmistajan tulee laatia ja ottaa käyttöön kirjallisesti kuvattu tehtaan sisäinen laadunvalvontajärjestelmä FPC siten kuin se on määritetty hEN:ssä tai ETAssa. FPC:tä varmentaa ilmoitettu laitos siltä osin kuin mitä AVCP-luokka edellyttää. Ilmoitetun laitoksen sertifikaatista on kerrottu luvussa 6.2.

Huom: FPC:tä ei pidä sekoittaa yrityksen laatujärjestelmiin kuten ISO 9000. Näistä tosin voi olla apua CE-merkinnän edellyttämää FPC:tä laadittaessa.

11.4 Suoritusasoilmoituksen DoP ja CE-merkinnän laadinta

Valmistajan tulee laatia suoritusasoilmoitus ja CE-merkintä siten kuin rakennustuoteasetuksen artiklat 6 ja 9.2 edellyttävät ja tarvittaessa huomioiden suoritusasoilmoituksessa REACH asetuksen vaarallisten aineiden pitoisuutta koskevat velvoitteet. Valitettavasti toistaiseksi voimassa olevat, alun perin rakennustuotedirektiiviin perustuvat harmonisoidut tuotestandardit

eivät ole näiltä osin ajan tasalla, joten niitä ei voi sellaisenaan enää noudattaa. Malleja suoritustasoilmoituksen ja CE-merkinnän laadintaan löytyy hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi. Tällä on tarkoitus yhtenäistää suomalaista käytäntöä suoritustasoilmoituksen ja tuotteen mukana toimitettavan¹ CE-merkinnän laadintaan etenkin silloin kun suoritustasoilmoitus esitetään valmistajan kotisivulla.

Huom: Voimassa olevissa harmonisoiduissa tuotestandardeissa ei ole toistaiseksi annettu ohjeita suoritustasoilmoituksen laadintaan ja niiden CE-merkintäesimerkeistä puuttuu suoritustasoilmoituksen viitenumero. CE-merkintään on AVCP-luokassa 3 myös laitettava ilmoitetun laitoksen tunnusnumero. Lisäksi CE-merkintään kannattaa liittää valmistajan kotisivun osoite, josta suoritustasoilmoitukset löytyvät, jotta suoritustasoilmoituksia ei tarvitse lähettää erikseen asiakkaalle.

Koska komission täsmäntävä ohjeistus ja ajan tasalla olevat hEN:t edelleen puuttuvat, niin eri maissa voivat käytännöt olla erilaiset.

11.5 Teknisen dokumentaation säilyttäminen

Suoritustasoilmoitus ja CE-merkintään liittyvä aineisto tulee säilyttää vähintään 10 vuotta sen jälkeen kun rakennustuote on asetettu saataville markkinoille. Tämä aineisto kattaa suoritustasoilmoituksen lisäksi kaiken sen aineiston, kuten testiraportit, laadunvalvontaraportit ja ilmoitetun laitoksen tarkastusraportit jne., jolla perustellaan suoritustasoilmoituksessa ilmoitettuja perusominaisuuksia.

Huom: Kun rakennustyömaalla viranomaiset pyytävät kohteessa käytettävän tai jo siihen kiinnitetyn CE-merkityn rakennustuotteen DoPin nähtävilleen, niin työmaan on kyettävä se esittämään. Käytettyjen rakennustuotteiden DoPit ovat tarpeellisia myös silloin kuin käytössä olevassa rakennuskohteessa tehdään huolto- tai korjaustöitä, joissa tuotteita vaihdetaan uusiin. Suoritustasoilmoituksen tietoja saatetaan tarvita myös reklaamaatioiden selvittelyssä.

11.6 Tuotteen jäljitettävyydestä huolehtiminen

Tuotteen jäljitettävyyys hoidetaan joko CE-merkinnässä esitetyllä tuote-/tuote-eränumerolla tai ID:llä tai muulla tavoin kuten esimerkiksi siten, että tuotteen pakkauksesta löytyy valmistuspäivämäärä. Tällä tavoin pystytään tunnistamaan ne tuotteet, joissa voi olla sama puute kuin tuotteessa, jossa sellainen on havaittu.

11.7 Tuotetta koskevien valitusten käsittely

Valmistajien on tutkittava markkinoille saataville asetetuista rakennustuotteista niitä koskevat valitukset, puutteelliset tuotteet ja tuotteiden palautukset ja tarvittaessa pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille kaikesta tällaisesta valvonnasta.

12. Vaatimukset maahantuojille ja jakelijoille

Rakennustuoteasetuksen artiklat 12 – 16 asettavat vaatimuksia seuraaville talouden toimijoille:

- valtuutetuille edustajille, joita yleensä käytetään kun rakennustuote valmistetaan unionin ulkopuolisissa kolmansissa maissa.
- maahantuojille, joilla tarkoitetaan unionin markkinoille kolmansista maista maahantuoja
- jakelijalle, joka voi olla toisesta jäsenmaasta maahantuoja tai vaikka rautakauppa.

¹ CE-merkintä kiinnitetään siten kuin hEN tai ETA edellyttää

Ko. artiklojen veloitteet kattavat seuraavia toimenpiteitä:

Valtuutettu edustaja:

- pitää suoritusasoilmoitus ja tekniset asiakirjat kansallisten valvontaviranomaisten saatavilla ja tehdä heidän kanssaan yhteistyötä, joilla tarvittaessa pyritään poistamaan rakennustuotteen aiheuttamat riskit.

Maahantuojat:

- toimittaa unionin markkinoille ainoastaan sellaisia rakennustuotteita, jotka täyttävät rakennustuoteasetuksen vaatimukset

- varmistettava, että rakennustuotteelle on suoritusasoilmoitus, CE-merkintä ja tarvittaessa ilmoitetun laitoksen sertifikaatti

- varmistettava, että valmistaja on suorittanut rakennustuotteen suoritusasojen arvioinnin ja pysyvyyden varmentamisen asianmukaisesti ja että suoritusasoilmoitus ja muut tekniset asiakirjat ovat kunnossa sekä tarvittaessa välittömästi toteutettava toimenpiteet, joilla tuote saatetaan vaatimustenmukaiseksi taikka poistetaan markkinoilta

- jos rakennustuotteeseen liittyy riski, niin maahantuojan on ilmoitettava siitä valmistajalle ja markkinavalvontaviranomaiselle

- ilmoitettava rakennustuotteessa, tuotteen pakkauksessa tai tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa nimensä, rekisteröity kauppanimensä sekä yhteystietonsa

- varmistettava, että rakennustuotteeseen liitetään asennus- ja turvallisuusohjeet

- huolehdittava rakennustuotteen asianmukaisesta kuljetuksesta ja varastoinnista

- tarvittaessa testattava markkinoille saatettuja rakennustuotteita, käsiteltävä valitukset, pidettävä niistä kirjaa ja tiedotettava tästä valvonnasta jakelijoita

- pitää suoritusasoilmoitus ja tekniset asiakirjat kansallisten valvontaviranomaisten saatavilla ja tehdä heidän kanssaan yhteistyötä, joilla tarvittaessa pyritään poistamaan rakennustuotteen aiheuttamat riskit.

Jakelija:

- asettaessaan rakennustuotteita saataville markkinoille noudatettava riittävää huolellisuutta rakennustuoteasetuksen vaatimusten täyttymisen suhteen

- varmistettava, että rakennustuotteelle on suoritusasoilmoitus, CE-merkintä ja tarvittaessa ilmoitetun laitoksen sertifikaatti

- varmistettava, että suoritusasoilmoitus ja muut tekniset asiakirjat ovat kunnossa sekä tarvittaessa varmistettava, että tarvittaessa toteutetaan toimenpiteet, joilla tuote saatetaan vaatimustenmukaiseksi taikka poistetaan markkinoilta

- varmistettava, että rakennustuotteeseen liitetään asennus- ja turvallisuusohjeet

- varmistettava, että valmistaja ja maahantuoja ovat hoitaneet rakennustuoteasetuksen veloitteet sekä tarvittaessa olla asettamatta rakennustuotetta saataville markkinoille ennen kuin tuote on suoritusasoilmoituksen mukainen tai suoritusasoilmoitus on korjattu

- jos rakennustuotteeseen liittyy riski, niin jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle, maahantuojalle ja markkinavalvontaviranomaiselle

- huolehdittava rakennustuotteen asianmukaisesta kuljetuksesta ja varastoinnista

- pitää suoritusasoilmoitus ja tekniset asiakirjat kansallisten valvontaviranomaisten saatavilla ja tehdä heidän kanssaan yhteistyötä, joilla tarvittaessa pyritään poistamaan rakennustuotteen aiheuttamat riskit.

On huomattava, että esim. rakennusliikettä voi rakennustuotteita muista maista suoraan hankkiessaan koskea maahantuojan tai jakelijan veloitteet.

13. Viranomaistoimenpiteet

Suomessa rakentamisen ohjaus on jaettu usean viranomaisen kesken. Talonrakentamisen ohjaus on ympäristöministeriöllä, pelastustoimen laitteiden sisäasiainministeriöllä ja tierakentamisen liikennevirastolla. Lisäksi sähkö- ja tietoliikenneverkostojen rakentamisen viranomaisohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. On huomattava, että ns. kunnallisen infra-rakentamisen ohjaus ei Suomessa kuulu kenellekään viranomaiselle. EU:n rakennustuoteasetuksen CE-merkintään liittyvät velvoitteet koskevat kuitenkin rakennustuotteita riippumatta niiden käyttökohteesta.

Suomessa rakennustuoteasetuksen voimaansaattamisen koordinoivasta vastuusta on annettu ympäristöministeriölle.

13.1 Ilmoitettujen laitosten päteväksi toteaminen

Jäsenvaltiot ovat vastuussa CE-merkittyjen rakennustuotteiden puolueettomina kolmansina osapuolina toimivien ilmoitettujen laitosten (ks. luku 6) pätevyyden toteamisesta. Suomessa vastuviranomaisena toimii ympäristöministeriö. Komissio kirjaa jäsenmailta saamansa tiedot ilmoitetuista laitoksista NANDO-tietokantaan, ks. luku 6.1. Jäsenvaltioiden tulee ilmoittaa komissiolle kansallisista menettelytavoistaan miten ne arvioivat, hyväksyvät ja ilmoittavat komissiolle ilmoitetut laitokset sekä miten ne näitä laitoksia valvovat.

13.2 Markkinavalvonta

Rakennustuoteasetus edellyttää kunkin jäsenmaan järjestävän toimivan CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnan. Suomessa rakennustuotteiden markkinavalvontaa suorittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES www.tukes.fi.

Eri maiden markkinavalvontaviranomaiset ovat yhteistyössä keskenään mm. informoidessaan tarvittaessa muita maita markkinoille saatetuista väärin perusteiden CE-merkittyistä rakennustuotteista.

13.3 Kansallisten rakentamismääräysten yhteensopivuus

Kansallisten viranomaisten tulisi rakennustuoteasetuksen artikla 8.6 mukaisesti muuttaa 1.7.2013 mennessä kansalliset rakennuskohteita koskevat säännöt, jotka koskevat rakennustuotteiden perusominaisuuksia, yhteensopiviksi harmonisoitujen tuotestandardien menetelmien kanssa. Suomen kansalliset määräykset on toistaiseksi muutettu yhteensopiviksi eurooppalaisten testien, luokitusten ym. menetelmien kanssa lähinnä vain palo-ominaisuuksia koskien. Mahdollisia EU:n rakennustuoteasetuksen kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säädöksiä ei tule noudattaa.

Lisäksi rakennustuoteasetuksen artikla 17.5 edellyttää, että harmonisoidun tuotestandardin (ensimmäisen version) CE-merkinnän siirtymäajan päätyttyä siitä poikkeavat kansalliset standardit on poistettava ja jäsenvaltioiden on kumottava kaikki poikkeavat kansalliset säännökset.

13.4 Rakennustuoteyhteyspiste

Rakennustuoteasetuksen artikla 10 edellyttää, että kukin jäsenvaltio perustaa ja nimeää komissiolle rakennustuoteyhteyspisteen. Näiden yhteyspisteiden tulee tarjota yksiselitteistä ja

helposti ymmärrettäviä käsitteitä käyttäen tietoa oman maansa kansallisista säädöksistä, joita on asetettu täyttämään rakennuskohteiden perusvaatimuksia rakennustuotteiden eri käyttökohteissa.

Minkä tahansa talouden toimijan tai muun jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä rakennustuoteyhteyspisteen tulee toimittaa luotettavaa ja tarkkaa tietoa kansallista määräyksistä koskien:

- teknisiä vaatimuksia rakennuskohteille ja rakennustuotteille
- vastuuviranomaisten yhteystietoja
- yleisiä pelisääntöjä korvausvaateista, jos viranomaisen ja talouden toimijan välille on syntynyt erimielisyys.

Lisäksi rakennustuoteyhteyspisteen tulisi kyetä kertomaan rakennustuotteen asennukseen liittyvät kansalliset säädökset.

Tuoteyhteyspisteen tulee vastata selvityspyyntöön vähintään 15 työpäivän kuluessa yleensä ilmaiseksi. Vain tarkemmista lisäselvityspyynnöistä ne voivat erikseen laskuttaa kyselijää.

Suomessa rakennustuoteyhteyspiste on perustettu muiden tuotteiden tuoteyhteyspisteen yhteyteen työ- ja elinkeinoministeriöön. Kysymyksiä voi lähettää sähköpostiosoitteeseen: sisamarkkinat@tem.fi. Eri jäsenmaiden rakennustuoteyhteyspisteiden yhteystiedot löytyvät komission sivustolta osoitteesta:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/cpr-nat-contact-points_en.pdf

Toistaiseksi ei ole näyttöä siitä, kykenevätkö eri maiden rakennustuoteyhteyspisteet myös käytännössä täyttämään niitä koskevat velvoitteet. Muun muassa Suomessa selvityspyyntöihin vastaaminen siten, että niistä on kyselijälle käytännössä hyötyä, on ongelmallista, koska rakentamismääräyksiä ei ole uusittu perustumaan harmonisoiituihin tuotestandardeihin ja niiden menetelmiin.

14. Suomalaiset pelisäännöt

Rakennusalan käytännön toimijoiden kannalta harmillisesti rakennustuoteasetus tuli 1.7.2013 voimaan kun uuden järjestelmän monet keskeiset yksityiskohdat olivat vielä keskeneräiset. Vaikka valmistautumisaikaa oli yli 2 vuotta, niin valmistelusta vastuussa olleet toimijat eivät eriyistä kyenneet tai eivät ajoissa nähneet tarpeelliseksi suorittaa kaikkia tarvittavia toimenpiteitä: 1) Komission rakennustuoteasetusta täsmentäviä ja osittain korjaavia delegoituja säädöksiä (DoP valmistajien kotisivulla, DoP formaattia koskevan Liitteen III muutos ja AVCP-menettelyjä kuvaavan Liitteen V muutos) ei saatu voimaan ajoissa. Ne voitiin hyväksyttää EU:n parlamentissa ja neuvostossa vasta asetuksen ko. artiklojen astuttua voimaan 1.7.2013. Lisäksi moneen asetuksen käytännön soveltamiseen liittyvään kysymykseen komissio ei ole toistaiseksi kyennyt vastaamaan tai sitten vastaukset on saatu hyvin myöhään.

2) Suomessa ympäristöministeriö ei ole kyennyt noudattamaan rakennustuoteasetuksen artiklaa 8.6 kuin osittain sen edellyttämän laajan työmäärän takia. Suomen kansalliset rakentamismääräykset on toistaiseksi muutettu yhteensopiviksi eurooppalaisten testien, luokitusten ym. menetelmien kanssa lähinnä vain palo-ominaisuuksia koskien.

3) Eurooppalainen standardisointijärjestö CEN ei saa rakennustuoteasetuksen mukaisiksi päivitettyjä harmonisoituja tuotestandardeja käyttöön ennen kuin vasta vuosina 2015 – 2016. Osittain tämä johtuu standardisoinnin hitaudesta ja osittain siitä, että komission ohjaus CEN konsulttien kautta ei ole ajan tasalla

Tässä tilanteessa kun eurooppalainen ohjaus puuttuu tai sitä on saatavilla vain eurooppalaisten materiaalijärjestöjen toimesta keskenään ristiriitaisena eri tuoteryhmille, niin monissa maissa kuten myös Suomessa on otettu käyttöön rakennustuoteasetusta soveltavia kansallisia pelisääntöjä. Valitettavasti osa näistä kansallisesti erilaisista tulkinnoista hidastaa rakennustuotteiden sisämarkkinoiden avautumista.

Suomessa kansallisia käytäntöjä on otettu käyttöön koskien seuraavia yksityiskohtia:

- 1) Suoritustasoilmoitukset ja niihin liittyvät CE-merkinnät RTT suosittaa esitettäväksi hEN Helpdeskissä (www.henhelpdesk.fi) esitettyjen mallien mukaisesti, ks. luku 11.4.
- 2) Rakenteellisille rakennustuotteiden suoritustasoilmoituksille, CE-merkinnälle on Suomessa otettu käyttöön kansallinen käytäntö kun rakennustuoteasetus ei tätä yksityiskohtaa käsittele. Mallit löytyvät hEN Helpdeskissä (www.henhelpdesk.fi).
- 3) Rakenteellisten rakennustuotteiden CE-merkintämenetelmistä M1, M2, M3a ja M3b on Suomessa tehty kansallinen tulkinta kun eri tuoteryhmien nykyisin voimassa olevissa harmonisoiduissa tuotestandardeissa nämä tulkinnat vaihtelevat. Katso tarkemmin luku 8.
- 4) Suomessa laaditaan kansallisia soveltamisstandardeja, jotka täydentävät hEN:iä asettamalla suoritustasoille kansallisen vaatimustason rakennustuotteen eri käyttökohteissa, ks. luku 9.
- 5) Poikkeuksellisesti kun harmonisoidussa tuotestandardissa on vakava puute, niin asetetaan tilapäisesti lisävaatimuksia kansallisiin soveltamisstandardeihin, ks. luku 3.1.
- 6) Tiettyjen harmonisoitujen tuotestandardien kohdalla on tehty kansallinen kannanotto sen soveltamisalasta, joka voi poiketa muiden jäsenmaiden käytännöistä. Näistä epäselvistä soveltamisaloista ympäristöministeriö on yleensä kirjelmöinyt komissiolle. Tällaisia kansallisia kannanottoja on tehty koskien kantavia metalliohutlevypintaisia eristäviä sandwich-elementtejä, kun niiden harmonisoitu tuotestandardi EN 14509 kattaa vain itsekantavat elementit sekä betonisille muottiharkoille, joiden harmonisoitu tuotestandardi EN 15435 ei kata muottiharkkoja, joissa muottiosaa myös käytetään kantavana rakenteena. Lisäksi kansallinen kannanotto (tosin komission FAQin 31 nojautuen) on tehty koskien kantavien teräs- ja alumiinivalmisteiden harmonisoitua tuotestandardia EN 1090-1, kun sen soveltamisala on jäänyt liian avoimeksi, ks. hEN Helpdesk www.henhelpdesk.fi. Lisäksi on huomattava, että useille terästuotteille löytyy niitä koskeva muu harmonisoitu tuotestandardi (esim. kuumavalssatuille rakenneteräksille EN 10025-1), jota on noudatettava, vaikka ko. terästuotteet olisi tulkittavissa kuuluvan EN 1090-1 soveltamisalaan.

Huom: Kantaville metalliohutlevypintaisille sandwich-elementeille on tulossa EN 14509:ään perustuvan CE-merkinnän lisäksi rakenteelliset ominaisuudet kattava vapaaehtoinen tuotesertifikaatti, joka perustuu kansalliseen soveltamisstandardiin SFS 7030. Betonirakenteiden kuormia siirtäville teräsoille, joiden kuormituskapasiteettia ei voi laskennallisesti mitoittaa, on tulossa ympäristöministeriön asetukseen 555/2013 eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä perustuen kansallinen tuotehyväksyntä.

Vaarallisten aineiden päästötarkastelut voidaan edelleen joutua esittämään kohdemaan kansallisiin menetelmiin perustuen myös CE-merkityille rakennustuotteille, koska niitä koskevat eurooppalaiset horisontaaliset testimenetelmät eivät vielä ole käytössä CE-merkinnässä.

Liite 1

Esimerkki suoritustasoilmoituksesta (DoP) ja CE-merkinnästä, kun DoP on valmistajan kotisivulla

SUORITUSTASOILMOITUS

No. 001ABC15062014

1. Tuotetyypin yksilöivä tunniste: Muurauslaasti M100
2. Aiottu käyttötarkoitus: Muuratut kantavat rakenteet ulko- ja sisäkäyttöön
3. Valmistaja: Yritys ABC, Katu 1, 00110 Helsinki, sähköposti: yritysabc@abc.fi
5. AVCP-järjestelmä: AVCP 2+
- 6a. Yhdenmukaistettu standardi: EN 998-2:2010
Ilmoitettu laitos: No. CPR/2345
Ilmoitetun laitoksen todistus: No. 001CPR5678 (kannattaa esittää, vaikka ei edellytetä)
7. Ilmoitetut suoritustasot:

Perusominaisuudet	Suoritustaso	Yhdenmukaistettu tekninen eritelmä
Puristuslujuus	M5 (5 MPa)	EN 998-2:2010
Leikkaustartunta	0,35 MPa (kalkkiahiekkatiilelle)	
Kloridipitoisuus	NPD	
Palokäyttäytyminen	A1	
Veden imukyky	0,05 kg/(m ² min ^{0,5})	
Vesihöyrynläpäisevyys	μ 15/35 (taulukkoarvo)	
Lämmönjohtavuus /Tiheys	λ10,dry = 0,83 W/mk (taulukkoarvo)	
Pitkäaikaiskestävyys	SFS 7001 Liite 4 testin läpäisy	
Vaarallisten aineiden päästöt	NPD	

Taivutustartunta 0,16 MPa (kalkkiahiekkatiilelle).

Huom: Tarvittaessa linkki käyttöturvallisuustiedotteeseen ym.

Edellä yksilöidyn tuotteen suoritustaso on ilmoitettujen suoritustasojen joukon mukainen. Tämä suoritustasoilmoitus on asetuksen (EU) No. 305/2011 mukaisesti annettu edellä ilmoitetun valmistajan yksinomaisella vastuulla.

Valmistajan puolesta allekirjoittanut:

Paikka ja pvm: ???

Nimi: ???

CE-merkintä muurauslaastin pakkauksessa

 14 NB: CPR/2345
Yritys ABC, Katu 1, FI-00110, Helsinki DoP: 001ABC
EN 998-2 Muurauslaasti M100 ID XYZ Aiottu käyttötarkoitus: Muuratut kantavat rakenteet ulko- ja sisäkäyttöön Puristuslujuus M5 Pitkäaikaiskestävyys SFS 7001 testin läpäisy Muut tiedot: www.yritysabc.fi/DoP

CE symboli

Merkinnän kiinnittämivuoden kaksi viimeistä numeroa

Ilmoitetun laitoksen tunnusnumero

Valmistajan yhteystiedot

DoPin numero (voi olla ilman version numeroa)

Yhdenmukaistetun standardin (hEN) tunnus (voi olla ilman vuosilukua)

Tuotteen yksilöinti

Aiottu käyttötarkoitus

Osa tuotteen ilmoitetuista ominaisuuksista (voidaan esittää koodilla, jos sellainen on esitetty hEN:ssä)

Valmistajan kotisivun osoite, jossa DoP esitetään
Huom: Säikistä löytyy erikseen valmistus pvm

Liite 2

Rakennustuotteiden harmonisoidun tuotestandardin (hEN) laadinnan ja CE-merkinnän käyttöönoton vaiheet

1. Kaikkien EN – standardien laadinnan ja julkaisun vaiheet (katso kuva)

CEN:n aikataulutavoitteiden mukaan EN-standardin laatiminen saa kestää pääsääntöisesti 36 kk seuraavin osatehtävin:

- ensimmäisen luonnoksen laatiminen 6 kk
- lausuntokierrosluonnoksen laatiminen 6 kk
- käsittely ja kääntäminen (saksaksi ja ranskaksi) 2,5 kk
- lausuntokierros (Enquiry) 5 kk
- loppuäänestyslunnonksen laatiminen 8 kk
- käsittely ja kääntäminen (saksaksi ja ranskaksi) 3,5 kk
- loppuäänestys (Formal Vote) 2 kk
- käsittely, kääntäminen (saksaksi ja ranskaksi), CEN vahvistaminen (Ratification) ja CEN julkaiseminen (Publication) 3 kk
- yhteensä 36 – 45 kk

Huom: Yleensä tavoiteaikataulussa ei pysytä

Kun CEN on julkaissut EN standardin, niin vastuullisella SFS-toimialayhteisöllä (TAY) on 6 kk aikaa vahvistuttaa se SFS-EN standardiksi, jonka jälkeen SFS julkaisee SFS-EN standardin. Ennen julkaisua ristiriitaiset kansalliset standardit on kumottava ellei kyseessä ole hEN.

Julkaistu SFS-EN standardi käännetään suomeksi tarveharkinnan mukaan vastuullisen SFS-toimialayhteisön (TAY) toimesta.

2. Rakennustuotteiden harmonisoitujen tuotestandardien (hEN) julkaisu OJ:ssa ja niihin perustuvan CE-merkinnän käyttöönoton vaiheet (katso kuva)

CEN ja SFS julkaisevat kandidaatti hEN standardin kohdan 1. mukaisesti

hEN standardin viitetietojen julkaisu komission virallisessa lehdessä (OJ):

- CEN julkaissut kandidaatti hEN standardin
- komission ehdotus PG:lle hEN standardin CE-merkinnän siirtymäajaksi (4 – 9 kk EN standardin julkaisusta)
- SCC:n päätös CE-merkinnän siirtymäajaksi (6 – 12 kk EN standardin julkaisusta)
- hEN standardin viitetietojen julkaisu OJ:ssa (12 – 18 kk EN standardin julkaisusta)

CE-merkinnän siirtymäajat:

- hEN standardin viitetiedot julkaistu OJ:ssa
- CE-merkinnän siirtymäaika alkaa (1 – 6 kk OJ:ssa julkaisusta)
- CE-merkinnän siirtymäaika päättyy (siirtymäajan pituus 1 – 3 vuotta)

CE-merkinnän siirtymäajan päättyminen:

- ristiriitaiset kansalliset standardit on kumottava
- tämän jälkeen CE-merkintä pakollinen EU:n sisämarkkinoilla

Kunkin hEN standardin CE-merkinnän siirtymäajat löytyvät hEN-heldesistä (www.henhelpdesk.fi)

Selitykset:

- PG on SCC preparatory group eli SCC:n valmisteleva kokous,
- SCC on komission rakennusalan pysyvä komitea,
- OJ on EU:n virallinen lehti (Official journal)

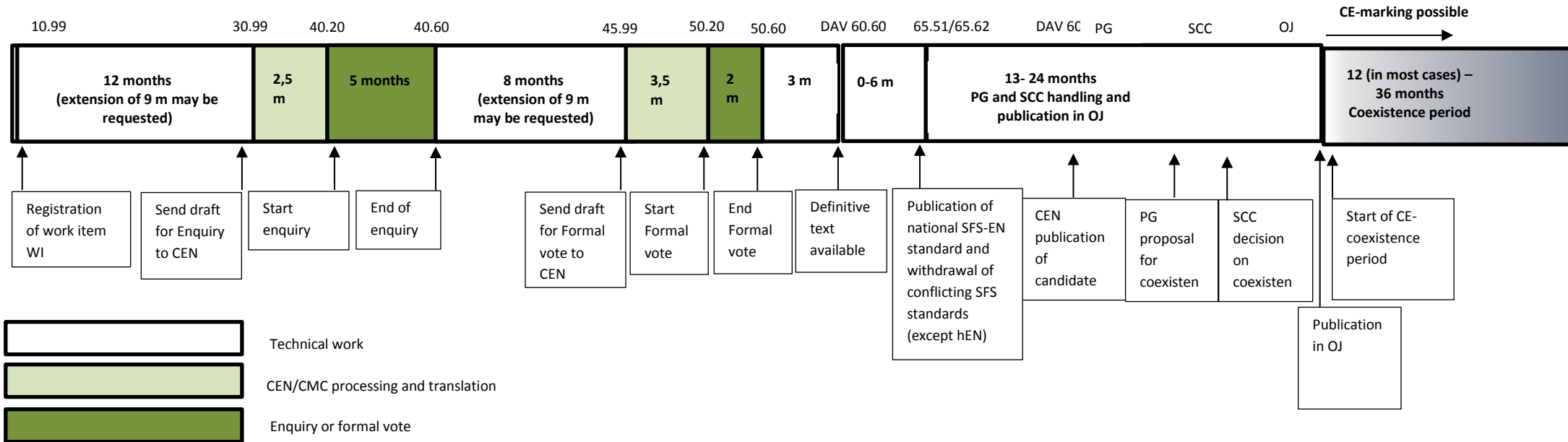
Timeframe for European standards (EN)

In total 36 - 45 months
from scratch to publication

(new work item is needed if this time limit cannot be reached)

Timeframe for European harmonised products standards (hEN) of construction products,

In total 25 - 60 months
from CEN publication to compulsory CE-marking

KUVA

End of CE-coexistence period
CE-marking compulsory,
Withdrawal of national
standards